

## **Oplæg omkring pladssituationen og forslag til elementer i handleplan for 2009-2010.**

For at imødekomme det stigende antal børn i Københavns Kommune er der allerede iværksat en række tiltag for at etablere mere kapacitet på 0-17 års området:

- Akutplanen – med ca. 500 permanente pladser i løbet af 2009-2012
- Akutplanen – ca. 200 midlertidige pladser i 2008
- "Plads til flere" – med ca. 700 midlertidige pladser i 2009
- "Plads til flere" – ca. 800 permanente pladser i 2009-2012
- 12 spor på skoleområdet (2012)

På 0-5 års området er der samtidig iværksat:

- Arealanalyse i samtlige daginstitutioner, hvor flere institutioner har udvidet deres eksisterende kapacitet
- Dagplejekampagne til rekruttering af flere dagplejere i Københavns Kommune
- Mulighed for tilskud til pasning af eget barn
- Ændrede anvisningsregler
- Køb af pladser i omegnskommuner
- Inddragelse af lokaludvalget i forbindelse med pladsskabende initiativer
- Møderække med institutionsledere
- Planlagt KL undersøgelse om private pasningsordninger i Københavns Kommune (gennemføres i august 2009)

Ovenstående tiltag er dog ikke tilstrækkelige til at opfylde det ekstra behov for pladser i Københavns Kommune. Derfor er der behov for yderligere tiltag fremadrettet på 0-17 års området.

### *Behovsprognose*

Af herværende behovsprognose fremgår, at der er et ufinansieret behov for udbygning af mellem 13-16 skolespor, og 75 børnegrupper på 0-5 års området (en børnegruppe er 12 vuggestuebørn eller 22 børnehavebørn. Antallet af grupper kan sammensættes på flere forskellige måder afhængigt af fysisk plads og geografisk placering og at behovet for vuggestuebørn og børnehavebørn).

Den overordnede indgangsvinkel er, at der kun etableres pladser, hvor der vurderes at være et permanent behov, og at disse pladser kun etableres i permanent form i geografiske områder, hvor behovet er centreret.

Det betyder f.eks., at der ikke i 2008 er blevet fremlagt budgetønsker til udbygning i Vanløse-Brønshøj/Husum på skoleområdet i 2009; for selvom det fremgik af prognosen fra juni 2008, at der var behov for 3 yderligere skolespor i 2009/2010, så fremgik det ikke, at dette behov ville være permanent.

### *Skoleområdet*

På skoleområdet vurderes der i juni 2009 at være behov for permanent udbygning i følgende distrikter (jf. indstilling omkring behovsprognosen):

- Indre By (3-4 spor)
- Østerbro (3 spor)
- Vesterbro (7 spor)
- Vanløse/Brønshøj-Husum (3-4 spor)
- Bispebjerg (1-2 spor)
- Amager (8 spor)

Behovsprognosen på skoleområdet beregnes på baggrund af børneprognozen og søgefrekvensen til folkeskolerne (elever), og skolernes fysiske kapacitet (bygninger). Elevtallet i børnehaveklassetrinnet omdannes til et antal spor ved hjælp af en planlægningskoefficient på 23 elever i en børnehaveklasse. Planlægningskoefficienten er deduceret på

**Plads- Kapacitetsstyring,  
Børne- og Ungdomsforvaltningen,**

Juni 2009.

baggrund af erfaringen fra klassedannelsen på skolerne. 23 er den koefficient, som giver den mest præcise prognose. Antallet af spor holdes derefter op imod skolernes fysiske kapacitet, målt i antallet af spor. Såfremt der er flere elever end skolerne er bygget til, vurderes der at være et behov for udbygning.

**Dagtilbudsområdet**

På dagtilbudsområdet er der følgende permanente behov distriktsvis fra 2009 til 2013.

Pladsbehov	VG	BH	VG	BH	VG	BH	VG	BH
	sept-09	april-09	sept-10	april-10	sept-11	april-11	sept-12	april-12
Indre By	-158*	-6	-68	101	-41	57	-10	-26
Østerbro	-63	-120	-127	-162	-118	-155	-98	-233
Nørrebro	-44	153	-111	70	-118	48	-86	-9
Vesterbro	-158	-92	-203	-98	-159	-81	-149	-191
Valby	-134	-68	-103	-56	-95	-151	-95	-173
Vanløse Brønshøj/husum	-36	-48	-92	-34	-146	-74	-102	-100
Bispebjerg	15	-8	-66	-50	-68	-120	-66	-161
Amager	-134	-145	-278	-25	-278	-25	-203	-19
<b>Hele Kommunen</b>	<b>-711</b>	<b>-333</b>	<b>-1047</b>	<b>-254</b>	<b>-950</b>	<b>-496</b>	<b>-795</b>	<b>-1084</b>

\* De røde tal angiver et permanent merbehov, defineret ud fra et merbehov over 60 pladser, som ikke kan dækkes i nabodistrikter

Her fremgår, at følgende distrikter har et permanent udbygningsbehov:

- Østerbro (udbygning kan med fordel også ske i Indre By)
- Vesterbro
- Valby
- Vanløse/Brønshøj
- Bispebjerg
- Amager

Udbygningsbehovet på 0-5 års området opgøres ved at tage differencen mellem kapaciteten og det antal børn, som må forventes at efterspørge pasning. I kapaciteten er indlagt alle de institutionspladser og dagplejepladser, der er i byen. Udgangspunktet i behovsprognosen er, at den normerede kapacitet udnyttes fuldt ud. Derudover er der i kapaciteten indlagt de pladser, som er etableret og fremadrettet forventes i private ordninger og i busordninger.

Det behov, man afdækker, er altså et behov, som ligger udover alle eksisterende pladser, alle allerede vedtagne anlægsprojekter fremadrettet og udover alle de pladser, man forventer at kunne etablere i fleksible ordninger.

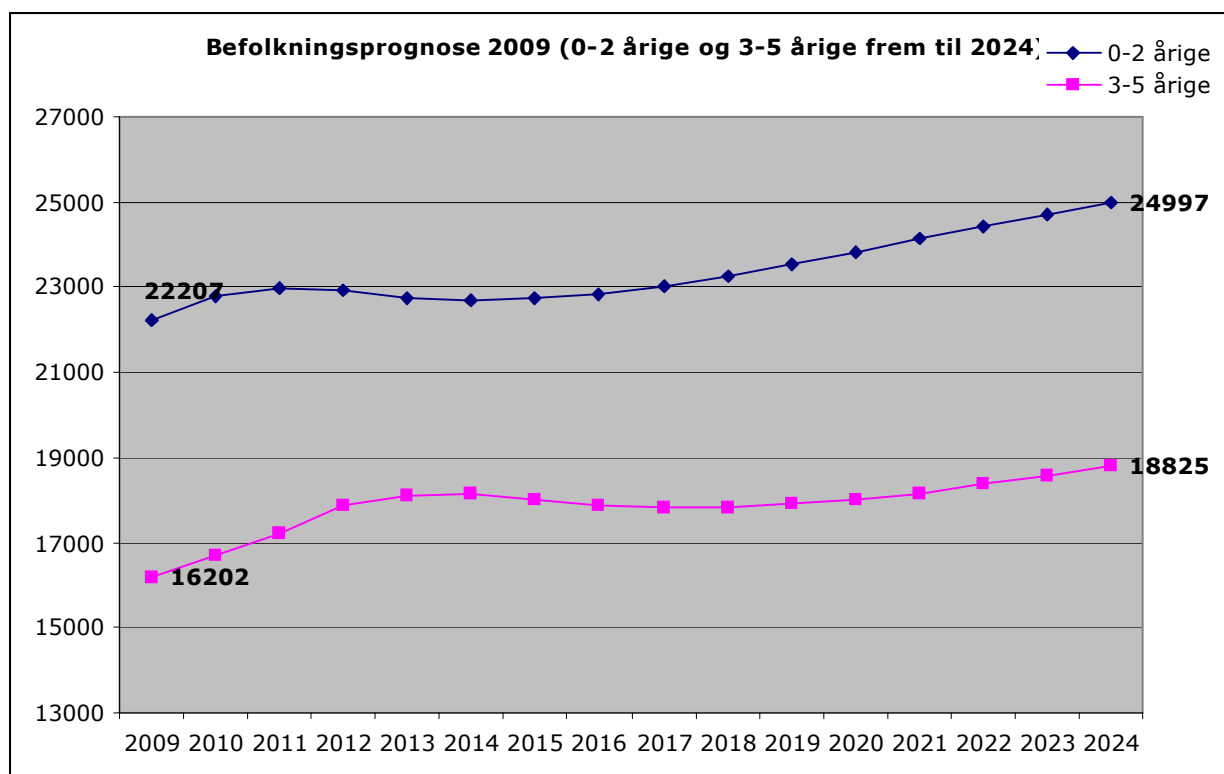
I København er det politisk valgt, at man alene udbygger til 90% af dette afdækkede spidsbelastningsbehov, mens de resterende 10% af behovet skal kunne dækkes med *ekstra stigning* i de fleksible ordninger og *merindskrivninger* i de eksisterende institutioner. Det vil sige, at man allerede i vurderingen af anlægsbehovet i udgangspunktet indlægger, at institutionerne skal kunne tage ekstra børn ind udover deres fastlagte normering.

Når man således i behovsprognosen kan se, at der er behov for 203 ekstra 0-2 års pladser på Vesterbro i 2010, så vurderes anlægsbehovet til at være på 183 pladser, mens der er 20 pladser, som skal findes via merindskrivninger.

Udover den konkrete behovsprognose, der udarbejdes for en 4 års periode, vurderes det også i et længere perspektiv, om behovet er permanent ved at se på befolkningsprognosen.

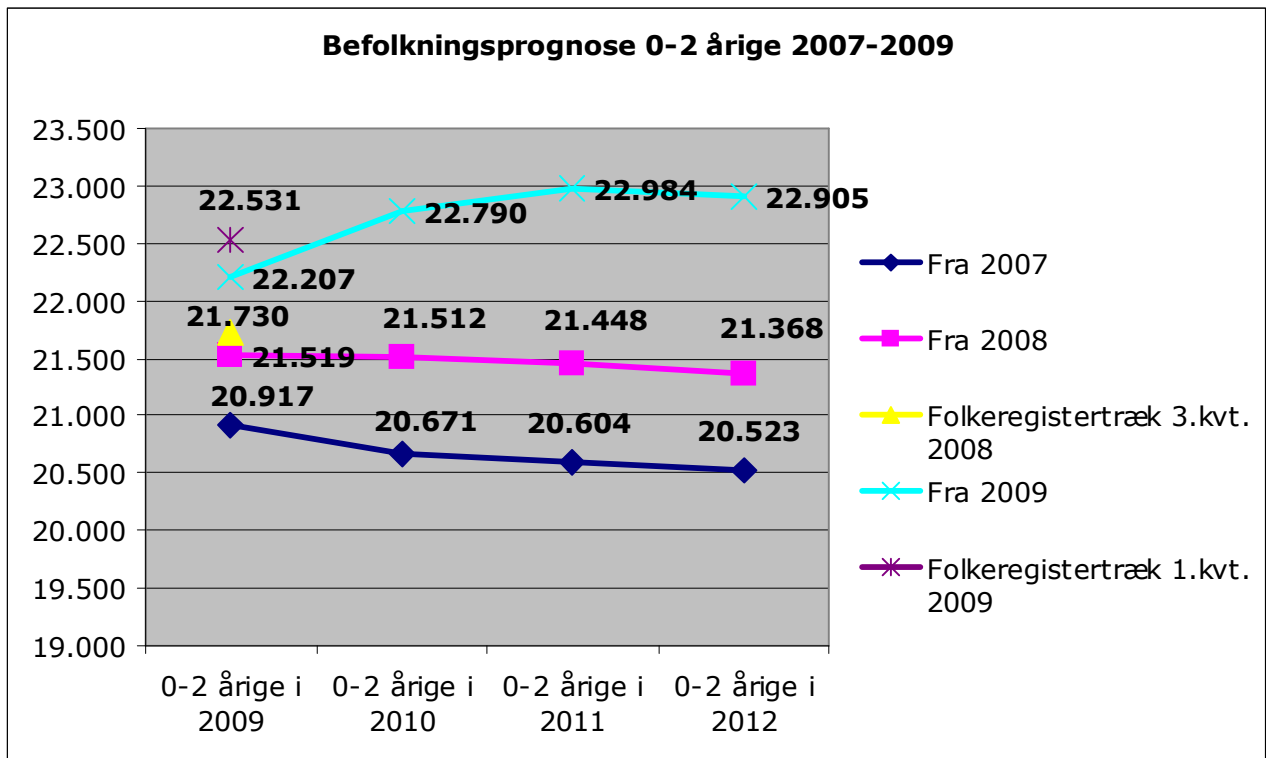
### *Befolkningsudviklingen*

I nedenstående diagram fremgår den forventede befolkningsudvikling på henholdsvis 0-2 års området og 3-5 års området. Befolkningsprognosen fra 2009 estimerer, at antallet af 0-2 årige i 2024 vil udgøre 24.997 børn (2790 flere end 2009), mens antallet af 3-5 årige vil udgøre 18.825 børn (2623 flere end 2009). Ovenstående tal er selvfølgelig forbundet med usikkerhed, men indikerer, at Koncern Service forventer, at børnetallet vil stige fremadrettet i kommunen som helhed.



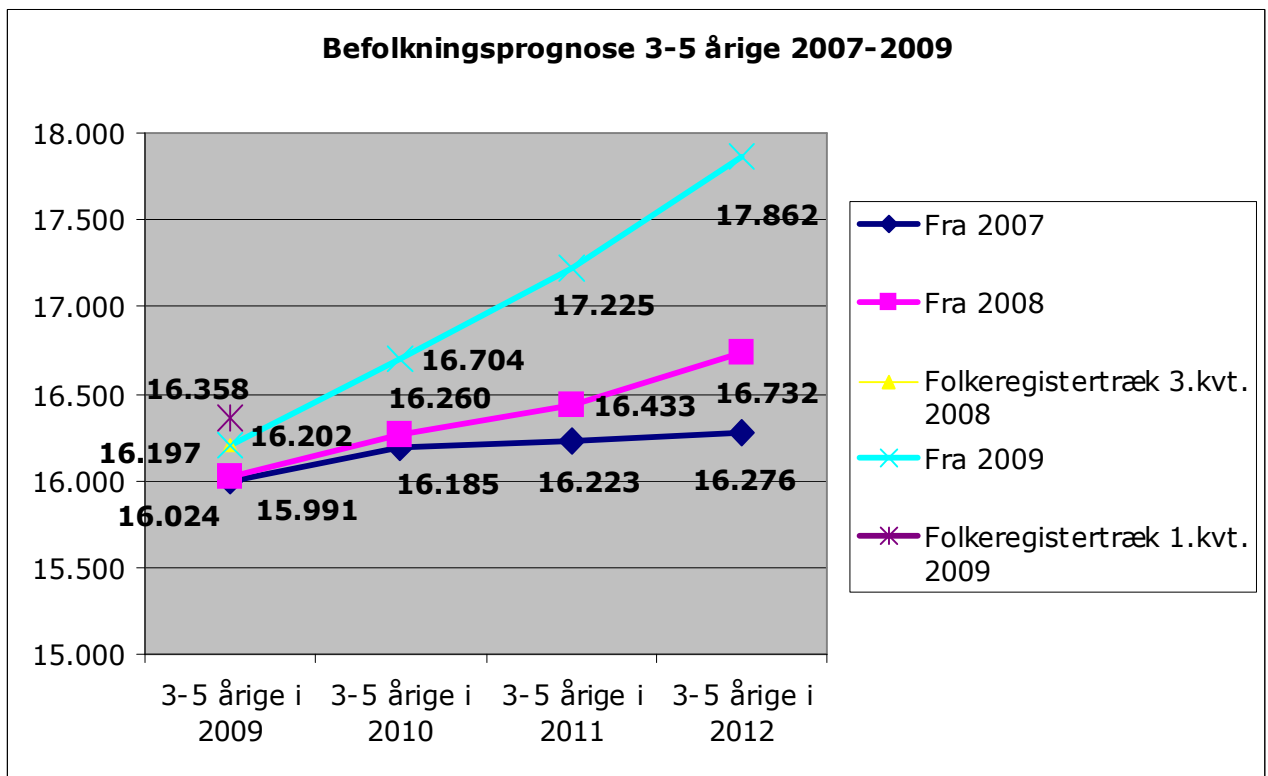
Nedenstående diagram viser befolkningsprognosen i perioden 2007-2009. Antallet af 0-2 årige er steget markant i den pågældende periode. I 2007 blev der vurderet, at der ville være 20.917 0-2 årige i 2009, hvilket i den opdaterede prognose er steget til 22.207 børn i 0-2 års alderen.

Det er en stigning på 1290 børn alene i 0-2 års alderen mellem 2007 og 2009.



Tilsvarende på børnehavområdet har befolkningsprognosen vist sig lavere end den reelle udvikling. Af diagrammet fremgår det, at der i 2007 blev vurderet at være 15.991 børn i børnehavalderen i 2009.

Dette er i den opdaterede prognose i 2009 steget til 16.202 børnehavbørn. Altså en stigning på 211 børnehavbørn siden 2007. Samlet set på 0-5 årsområdet er der i perioden 2007-2009 sket en stigning i det estimerede børnetal på 1501 børn.



Det fremgår af ovenstående diagrammer, at der i 2007 ikke var de store

**Plads- Kapacitetsstyring,  
Børne- og Ungdomsforvaltningen,**

*Juni 2009.*

befolkningsmæssige udsving. På daværende tidspunkt blev området styret af fire årlige anlægsplaner, men dette har ændret sig de sidste to år. På grund af de sidste to års udsving i befolkningsprognoserne, så er styringen ændret til kortere planlægningsperioder for at tilgodese det stigende antal børn i Københavns Kommune. Dette er årsagen til, at Børne- og Ungdomsforvaltningen ikke kan anlægge de pladser, der er behov for i 2009 og i starten af 2010 tids nok til at dække behovet.

Derfor er der anlagt en todelt strategi: Dels ses der på mulighederne for akutte tiltag med henblik på etablering af hurtige pladser udover de allerede vedtagne. Dels formuleres en revideret anlægsplan i august 2009 med henblik på at dække behovet i 2010-2012.

I forhold til de akutte tiltag er udgangspunktet, at pladserne skal kunne etableres hurtigt og så fleksibelt som muligt, og at de skal kunne afvikles, hvis de ikke kan placeres i et område, hvor der er brug for dem permanent.

I forhold til den reviderede anlægsplan er udgangspunktet, at pladserne skal etableres ved udbygning, men at de skal være så fleksible som muligt i forhold til, at de kan anvendes til de forskellige alderskategorier. Forvaltningen vil samtidig fremsætte en strategisk plan for den fremtidige udnyttelse af institutionskapaciteten.

*Opsummering skoleområdet*

Det er Børne- og Ungdomsforvaltningens vurdering ud fra den nuværende skoleindskrivning, at det øgede behov på skoleområdet i 2009 kan håndteres ved afhjælpende foranstaltninger og vandreklasser. Fremadrettet viser prognosen imidlertid et behov for udbygning af skolekapaciteten i 6 af de 8 distrikter.

Der er allerede igangsat mange udbygninger af skoler og etablering af to helt nye skoler. Disse projekter udvider kapaciteten med i alt 12 spor i perioden frem til 2012. Behovet vokser imidlertid med 25 spor i samme periode.

Idet udbygning af en skole, eller etablering af en ny skole, tager 3 – 5 år, vil der ikke være mulighed for at overholde hjemklasseprincippet alle steder, selvom der sættes nye projekter i gang, således vil der i de kommende par år være flere vandreklasser og afhjælpende foranstaltninger på skolerne. Borgerrepræsentationen har vedtaget hjemklasseprincippet for skoleområdet. De igangsatte udbygninger på Vesterbro / Kgs. Enghave og Amager betyder dog, at hjemklasseprincippet kan overholdes i 2012 ved fleksibel udnyttelse af flere skolers kapacitet, indtil disse er fyldt op med deres "egne grunddistrikts børn". Samme metode er anvendt på Amager ved Skolen på Islands Brygge, der midlertidigt huser skolen i Ørestad, indtil denne er klar til åbningen.

I Indre By og på Østerbro, samt Bispebjerg er der imidlertid ingen mulighed for at overholde hjemklasseprincippet. I disse bydele dækker de igangsatte udbygninger ikke behovet nu, eller på sigt. I Vanløse - Brønshøj/Husum er der ligeledes ikke mulighed for at holde hjemklasseprincippet nu, eller de næstkommende år fordi evt. kommende udbygningsprojekter tager 3 – 5 år.

*Opsummering dagområdet*

Det er Børne- og Ungdomsforvaltningens vurdering, at der skal etableres flere pladser på 0-5 års området i 2009 og starten af 2010, og at disse pladser for størstedelens vedkommende vil være midlertidige, da det med de igangværende pladsplaner affødt af behovsprognosen fra januar 2008 ikke vil være muligt at igangsætte og færdiggøre flere planer for permanent udbygning i 2009.

Behovet for flere pladser er 711 vuggestuepladser i 2009 (spidsbelastningen på børnehavområdet forventes dækket i 2009) og 1047 vuggestuepladser og 254 børnehavpladser i 2010.

Der er en tendens til, at forældrene qua ventelistesystemet accepterer en ventetid langt udover deres behovsdato for at få deres ønskeinstitution og for at undgå at få tilbud om en plads, der ligger langt fra deres bopæl, men da forældrene har krav på plads vil de kunne skrive sig på garantilisten, og så brydes pasningsgarantien, hvis der ikke er etableret de ovennævnte pladser.

**Plads- Kapacitetsstyring,  
Børne- og Ungdomsforvaltningen,**

*Juni 2009.*

Nedenfor gennemgår Børne- og Ungdomsforvaltningen nogle muligheder for pladsetablering, med henblik på at etablere flere pladser hurtigst muligt. Forvaltningen vil på baggrund af udvalgets tilbagemelding formulere indstillinger til Børne- og Ungdomsudvalgets møde d. 12. august omkring de tiltag, som udvalget ønsker, der implementeres.

De foreslåede muligheder er samtidig alle indlagt i de målepunkter, som er formuleret af Deloitte (ØU 10. juni 2009) med henblik på at monitorere pladsstyringen i Børne- og Ungdomsforvaltningen.

<b>Deloitte-målepunkt</b>	<b>Forslag</b>	<b>Uddybning</b>	<b>Kommentarer</b>
1. Tidsmåling	Merindskrivning – et barn pr vuggestue gruppe	Institutioner, hvis vuggestuegrupper ikke er opnormeret til 14 børn, kan pålægges at merindskrive et barn pr. vuggestuegruppe udover deres normering ud fra en generel antagelse om, at dette vil være muligt i en kortere periode	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Forslaget vurderes at kunne dække behovet midlertidigt med op til 600 pladser</li> <li>- Forslaget vil hurtigt kunne realiseres.</li> <li>- Der er begrænsede monteringsudgifter forbundet med forslaget</li> <li>- En tidsmåling i de københavnske institutioner kan afdække, om institutionsfremmødet er lavere end antallet af indmeldte børn</li> </ul>
2. Mere hensigtsmæssig udnyttelse af kapaciteten	Oprettelse af fælles udflyttersted på en af de nedlagte skoler	Institutioner med plads til opsamling i institutionens fælleslokaler opnormeres med en udflytterdel, som kører til en af de nedlagte skoler i kommunen.	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Forslaget vurderes at kunne forøge kapaciteten med op til 20 børnegrupper (å 12 vuggestuebørn eller 22 børnehalebørn)</li> <li>- Tvivlsomt hvor hurtigt tilbuddet kan etableres og, hvad det vil koste</li> <li>- Busordningen vil medføre, at pladsprisen vil være højere</li> <li>- Kan ikke placeres geografisk hensigtsmæssigt</li> </ul>
3. Tidligere overgang til næste pasningstrin	Fremrykning af tidspunktet for overgang til andre pasningsmoduler	Mere fleksibel rykning af børnene til andre pasningsmoduler	<ul style="list-style-type: none"> <li>- For eksempel kan der alene i Indre By flyttes 150 børn fra vuggestue til børnehave, hvis børnehvealderen fremrykkes til 2 år og 6½ måned.</li> <li>- På børnehaveområdet kan forslaget kun benyttes i få måneder, da behovet derefter vil være for stort på børnehaveområdet; men det vil give lidt mere tid til at etablere pladser</li> <li>- Forslaget vil relativt hurtigt kunne realiseres, men kræver, at der kan etableres trygge rammer omkring de små børnehalebørn.</li> <li>- Forslaget vil blive undersøgt juridisk inden implementering.</li> </ul>

**Plads- Kapacitetsstyring,  
Børne- og Ungdomsforvaltningen,**

*Juni 2009.*

4. Bedre udnyttelse af kapaciteten	Omlægning af klubber til 0-5 års pladser	I distrikter med overskud af klubpladser bliver op til fire kommunale klubber omlagt til 0-5 års pladser	<ul style="list-style-type: none"><li>- Forslaget kan forøge kapaciteten med op til 7 grupper.</li><li>- Der vil være anlægsudgifter forbundet med at omlægge klubpladser til 0-5 års pladser</li><li>- En del af disse pladser etableres geografisk uhensigtsmæssigt, da de ikke er lokaliseret i distrikter med størst behov for 0-5 års pladser.</li><li>- Pladserne kan etableres relativt hurtigt.</li><li>- Forslaget vil betyde, at der kan forekomme udmelding af 12-13 årige klubbørn, da kapaciteten på klubområdet vil blive presset.</li></ul>
5. Fleksibel udnyttelse af den eksisterende institutionsmasse	Inddragelse af yderligere en nødinstitution til garantiinstitution	Der er p.t. inddraget tre nødinstitutioner til garantiinstitutioner alene tilknyttet garantilisten	<ul style="list-style-type: none"><li>- Forslaget kan forøge kapaciteten med 4 børnegrupper.</li><li>- Forslaget vil indebære, at det er meget sårbart, hvis institutioner har behov for genhusning. Til en institutionsmasse på næsten 800 institutioner er det problematisk, når der ikke er mulighed for at imødegå force majeure situationer såsom brand, vandskade og skimmelsvamp.</li></ul>

Nogen af de ovennævnte forslag vil betyde serviceforringelser og må forventes at møde modstand fra forældre, personaler og faglige organisationer. Samtidig bør der også overvejes at sende nogle af forslagene i høring.

Hvis pasningsgarantien brydes medfører dette tilbagebetaling til alle forældre, der har fået en plads, af forældrebetalingen. Tilbagebetalingen er månedsvis, indtil situationen er genoprettet.

Den økonomiske konsekvens ved manglende overholdelse af pasningsgaranti er på kr. 5,4 mill. kroner netto pr. måned (med det nuværende antal indmeldte). Dertil kommer en eventuel forøgelse af tilskud til de private ordninger, da tilskudsprocenten skal forøges fra 75 til 78, hvis pasningsgarantien ikke overholdes (Jf. Dagtilbudsloven § 25).

**Plads- Kapacitetsstyring,  
Børne- og Ungdomsforvaltningen,**

Juni 2009.

**Kronologi**

Af nedenstående kronologi fremgår de sager, der har været fremlagt om pladssituationen siden september 2007.

**2007 BUU den 12. september**

BUF vurderer, på baggrund af den udarbejdede behovsprognose for 2007, at der er behov for yderligere syv daginstitutioner.

ØKF vurderer, at der er behov for yderligere tre daginstitutioner.

**Oktober**

Budgetforlig: tre daginstitutioner.

**2008 BUU den 30. januar**

BUF forudsiger et behov for yderligere 11 daginstitutioner og påpeger at dette er et kvalificeret skøn på baggrund af kendte fødselstal og ventelisteudvikling, da der endnu ikke foreligger en befolkningsprognose.

**BUU den 27. februar**

Af pladsstatus (punkt 9) fremgår stigende behov og bekymring for befolkningsprognoseestimatet

**Maj**

Koncernservice udarbejder opdateret befolkningsprognose for København

Børnegruppe	Prognose	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Vuggestue	Gl. prognose	20.555	20.662	20.817	20.671	20.604	20.523
	Ny prognose	20.555	21.135	21.519	21.512	21.448	21.368
			<b>+473</b>	<b>+702</b>	<b>+841</b>	<b>+844</b>	<b>+845</b>

Børnehave	Gl. prognose	16.174	16.058	15.991	16.185	16.223	16.276
	Ny prognose	16.174	16.111	16.024	16.260	16.433	16.732
			<b>+53</b>	<b>+33</b>	<b>+75</b>	<b>+210</b>	<b>+456</b>

Befolkningsprognosen viser, at der i 2008 er 473 vuggestuebørn mere end estimeret i befolkningsprognosen 2007.

**BR den 5. maj og BUU den 4. juni**

To ud af tre bevilligede daginstitutioner fremrykkes til 2008-2009 for at kunne holde pasningsgarantien. De oprindelige projekter for 2010-2011 mangler herefter finansiering.

**BUU den 18. juni**

BUFs eksterne prognosefirma udarbejder, med udgangspunkt i de opdaterede befolkningstal, en opdateret behovsprognose (2008).

På baggrund af denne vurderes, at der er behov for yderligere 11 daginstitutioner for at kunne opfylde pasningsbehovet og servicemålet svarende til BUF's vurdering fra januar.

**ABF-møde, den 21. august**

ØKF fremlægger behovsvurdering i forbindelse med ABF-møde. ØKF vurderer, at der kun er behov for yderligere seks daginstitutioner.



**BUU den 3. september**

BUF fremsætter reviderede anlægsønsker, inklusiv 11 daginstitutioner.

**ØU den 16. september**

Akutplan på 55 grupper fremsættes. Akutplanen indeholder tvungen omnormering, omlægning og flytning af pladser. Jf. nedenfor. Akutplanens forslag tager udgangspunkt i, hvordan man hurtigst og billigst kan genetablere pasningsgarantien inden for 4 km, og har derfor en anden karakter end en behovsvurdering. Det forklares, at en del af de ordninger, der igangsættes har en højere pladspris end den almindelige pladspris

**BUU den 29. oktober**

Der gøres opmærksom på, at budgetforudsætningerne på mængdesiden er "skæve" – altså at den konstaterede udvikling på dagtilbudsområdet ikke blev modsvaret i befolkningsprognoserne.

**BUU den 17. december**

Af pladsstatus fremgår stigende behov og bekymring for befolkningsprognoseestimatet

**2009 BUU 28. januar**

Indstillinger med BUUs behovsprognoze på aktuelle befolkningstal. Det var ikke muligt for Børne- og Ungdomsforvaltningen endegyldigt at påvise, at befolkningsprognosen for januar 2009 var estimeret betydeligt for lavt, før de faktiske befolkningstal for januar 2009 viste dette.

**VOKS-møde 20. februar**

Fremlæggelse af forslag til pladsplaner. Vedtagelse af anlægsbudget på yderligere 100 mill. samt accept af 5/12 dels driftsbudgetregulering.

**BUU 25. februar**

Indstilling om behov og økonomi  
Beskrivelse af hvordan væksten i børnetallet og presset på anlægsrammen har medført, at der er etableret en række pasningsordninger, som er "billige" i anlæg, men "dyre" i drift. Det drejer sig fx om busordninger, udflytterbørnehaver mv. Gennemsnitligt er driftsudgiften pr. barn således relativt dyrere på mange af de nyetablerede pladser, samtidig med at det politisk er besluttet at opnormering af eksisterende institutioner skulle ske med sikring af fuld kompensation for de ekstra børn (jf. blandt andet tidligere henvisninger til indstilling på ØU den 16. september 08 og på BUU den 25. februar 09 samt på , BUU den 1. oktober 2008, punkt 3, 4 og 5 bilag 1).

**BUU 11. marts og 25. marts 2009**

Indstillinger om behov og økonomi. Børne- og Ungdomsforvaltningen foreslår, at der enten gives en tillægsbevilling fra ØU eller gennemføres en rammebesparelse på de udmeldte budgetter

**ØU den 21. april**

Indstillinger om behov og økonomi. Børne- og Ungdomsforvaltningen foreslår, at der enten gives en tillægsbevilling fra ØU eller gennemføres en rammebesparelse på de udmeldte budgetter

**Budgetforligskredsen den 28. april**

Tildeling af i alt 180 mill. kr. i anlæg og 97 mill. kr. i drift, samt pålæg om besparelse på 24 mill. kr. på drift i indeværende år og reduktion i anlægsbehov på 45 mill. kr i vedtagne pladsplaner.